

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
 Факультет міжнародних відносин
 Кафедра міжнародних економічних відносин і бізнесу

УЗГОДЖЕНО

Декан ФМВ

«16» 12 2021 р.

Ю. Волошин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

«10» 01 2021 р.

А. Полухін

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Методологія прикладних досліджень
у сфері міжнародних економічних відносин»

Галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
 Спеціальність: 292 «Міжнародні економічні відносини»
 Освітньо-професійні програми: «Міжнародні економічні відносини»
 «Міжнародне регулювання економічних відносин»
 «Міжнародний бізнес»

Форма навчання	Сем	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПРЗ	ЛЗ	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем контролю
Денна	1	165/5,5	34	17	-	114	(1) ДЗ 1 с.	-	Екзамен 1 с.
Заочна	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Індекси: НМ - 17 - 292 - 1 / 21 – 2.1.1
 НМ - 17 - 292 - 2 / 21 – 2.1.1
 НМ - 17 - 292 - 3 / 21 – 2.1.1

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 2 з 12	

Робочу програму навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин» розроблено на основі освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини» «Міжнародне регулювання економічних відносин» та «Міжнародний бізнес» навчальних та робочих навчальних планів №№ НМ - 17 - 292 - 1/21, НМ - 17 - 292 - 2/21, НМ - 17 - 292 - 3/21, РМ - 17 - 292 - 1/21, РМ - 17 - 292 - 2/21, РМ - 17 - 292 - 3/21, підготовки фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:

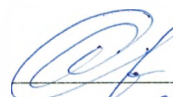
професор кафедри міжнародних
економічних відносин і бізнесу

/Румянцев А.П./

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародне регулювання економічних відносин» та «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» – кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу, протокол № 17 від «08» грудня 2021р.

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародні економічні відносини»

/Румянцев А.П./

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародний бізнес»

/Побоченко Л.М./

Гарант освітньо-професійної програми
«Міжнародне регулювання
економічних відносин»

/Пічкурова З.В./

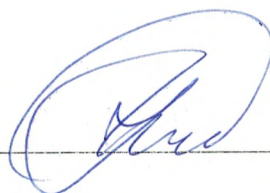
Завідувач кафедри

/Побоченко Л.М./

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету міжнародних відносин, протокол № 13 від «15» 12 2021 р.

Голова НМРР

/Сидоренко К.В./

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 3 з 12	

ЗМІСТ

	Сторінка
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	6
2. Програма навчальної дисципліни	6
2.1. Зміст навчальної дисципліни	6
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	6
2.3. Тематичний план	9
2.4. Домашнє завдання	9
2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену	10
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	10
3.1. Методи навчання	10
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	10
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	10
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	11

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 4 з 12	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни.

Дана навчальна дисципліна є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця у галузі міжнародних економічних відносин.

Метою викладання дисципліни є формування навичок прикладних наукових досліджень в галузі міжнародних економічних відносин, розкриття сучасних наукових концепцій, понять та методів дослідження міжнародних економічних відносин, аналізу актуальних проблем світової економіки та шляхів їх розв'язання на основі вивчення теоретичних та практичних основ методології наукових досліджень.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- формування уявлень про специфіку науково-дослідницької діяльності;
- систематизація знань про принципи побудови наукового дослідження і основні етапи роботи над ним;
- засвоєння основних теоретичних підходів і методів дослідження міжнародних економічних відносин;
- набуття студентами вмінь та практичних навичок аналітичної роботи в галузі досліджень міжнародних економічних відносин.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

Вивчення навчальної дисципліни дає можливість досягти таких результатів:

Освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес»:

– ПРН 1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою; знати методику науково-технічного перекладу та систему координації перекладів, термінологічні стандарти, основи наукового редагування.

– ПРН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій.

– ПРН 4. Приймати обгрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог, працювати самостійно і в команді, брати на себе ініціативу та відповідальність, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, забезпечувати якість виконуваних робіт, аргументувати результативність економічної діяльності у мінливому середовищі.

– ПРН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.

– ПРН 8. Розробляти і досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.

– ПРН 14. Презентувати результати власних досліджень, шляхом підготовки наукових публікацій і апробацій на наукових заходах.

Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»:

– ПРН 1. Мати необхідні для професійної діяльності знання та навички з ділових комунікацій у сфері міжнародних економічних відносин, а також ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях, включаючи усну та письмову комунікацію іноземною мовою; знати методику науково-технічного перекладу та систему координації перекладів, термінологічні стандарти, основи наукового редагування.

– ПРН 2. Креативно мислити, проявляти гнучкість у прийнятті рішень на основі логічних аргументів та перевірених фактів в умовах обмеженого часу і ресурсів на засадах використання різних діагностичних методологій провідних міжнародних організацій

– ПРН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

	Система менеджменту якості. • Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 5 з 12	

- ПРН 5. Оцінювати ступінь складності завдань при плануванні діяльності та опрацюванні її результатів.
- ПРН 8. Розробляти та досліджувати адаптивні моделі вирівнювання дисбалансів та нівелювання загроз глобального розвитку, пропонувати варіанти вирішення проблем за результатами дослідження.
- ПРН 13. Ідентифікувати зміни кон'юнктури ринків під дією невизначених факторів, здійснювати їх компаративний аналіз, критично оцінювати наслідки продукуваних ідей та прийнятих рішень з метою прогнозування тенденції розвитку глобальних ринків.
- ПРН 15. Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких компетентностей:

Освітньо-професійна програма «Міжнародний бізнес»:

- ІК. Здатність виявляти та розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, генерувати нові ідеї під час професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин, в області міжнародного бізнесу або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень із застосуванням новітніх інноваційних технологій при здійсненні комплексних досліджень світогосподарських зв'язків з урахуванням невизначеності умов і вимог.
  - ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
  - ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
  - ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ФК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.
- ФК 5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.
  - національних економічних інтересів.
- ФК 8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.
- ФК 9. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Освітньо-професійна програма «Міжнародні економічні відносини»:

- ІК. Здатність виявляти та розв'язувати складні задачі і проблеми, генерувати нові ідеї у сфері міжнародних економічних відносин та/або під час навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.
  - ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, використовуючи інноваційні підходи та технології, програмне забезпечення з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів МEB.
- ФК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.
- ФК 2. Здатність розробляти та аналізувати моделі розвитку національних економік і визначати їхню роль у сучасній світогосподарській системі.
- ФК 4. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для осягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.
- ФК 5. Здатність застосовувати принципи соціальної відповідальності в діяльності суб'єктів міжнародних економічних відносин і аналізі їхнього впливу на економічний розвиток країн.
- ФК 8. Здатність прогнозувати тенденції розвитку міжнародних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін.
- ФК 11. Здатність здійснювати комплексний аналіз чинників забезпечення міжнародної конкурентоспроможності у глобальному середовищі.
- ФК 15. Здатність будувати економічні моделі розвитку з врахуванням інноваційного фактора.

	Система менеджменту якості. - Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 6 з 12	

1.4. Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин» взаємопов'язана з такою дисципліною, як «Глобальна цифрова економіка» та є основою для вивчення дисципліни «Філософські проблеми наукового пізнання».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 2 /двох/ навчальних модулів, а саме:

- навчального модуля №1 «Теоретичні засади методології наукових досліджень»
- навчального модуля №2 «Методологія проведення прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»,

кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль №1 «Теоретичні засади методології наукових досліджень»

Інтегровані вимоги модуля №1:

ЗНАТИ:

- специфіку науково-дослідницької діяльності;
- принципи побудови наукового дослідження;
- основні етапи роботи над науковим дослідженням в галузі МЕНВ.;

ВМІТИ:

- обирати методологію дослідження, будувати схеми вирішення завдань дослідження;
- обирати конкретні методи, методики та інструментів дослідження;
- формулювати висновки наукового дослідження і пропозиції;
- оцінювати ефективність наукового дослідження.

Тема 1. Поняття про науку, її суть, мета і завдання.

Наука - система знань. Функції науки. Наукове і ненаукове пізнання світу. Місце науки серед інших форм пізнання: релігії, мистецтва, філософії, містичного і езотеричного пізнання світу. Закономірності історичного розвитку науки. Пранаука і наука нового типу. Наука як феномен "західної" цивілізації. Гіпотези про виникнення науки.

Критерій правдивості науки - практика. Неправдиві (псевдонауки) науки. Мета науки, її завдання. НТП і наука. Поняття академічної доброчесності.

Система наукових знань. Фундаментальні і прикладні науки. Природничі, суспільні і гуманітарні науки. Метанаука. Науковедення (наукознавство). Зв'язки між науками. Міждисциплінарні дослідження. Вузкий (спеціалізований) науковий напрям та його зв'язок з іншими науками через єдиний методологічний підхід (спільні методи дослідження, єдиний понятійно - термінологічний апарат). Використання категорій інших наук. Роль міждисциплінарних досліджень.

Тема 2. Структура науки: об'єкт, предмет дослідження.

Предмет дослідження - сукупність об'єкта дослідження, аспекту дослідження, мети і методів дослідження. Поняття про теорію, методологію і методи науки.

Ефективність науки. Кількісні показники і темпи розвитку. Прогнозування науки і наукометрія. Аналіз цитування. Інформаційний "потоп". Нерівномірність досягнень і розміщення науковців. Територіальна концентрація і "перетік мозків". Інтернаціоналізація науки.

Тема 3. Основні категорії науки. Суть і особливості процесу наукового пізнання

Основні структурні елементи науки: принципи (постулати), проста абстракція (поняття, визначення), категорії, аксіоми, закономірності, закони. Наукова гіпотеза.

Процес пізнання: спостереження - накопичення фактів - абстрактне мислення - практика. Систематизація, узагальнене логічне осмислення. Структурні елементи пізнання: факт - проста абстракція - категорія (складна абстракція).

Поняття про методи (способи) дослідження; загальні (спільні) і спеціальні (конкретні), нові і традиційні методи. Методи дослідження - інструмент вирішення завдань і конкретних задач. Якісні і кількісні методи. Математизація і комп'ютеризація науки. Моделювання. Концепція науки - алгоритм рішення сучасної наукової проблеми. Зв'язок категорій "гіпотеза" і "концепція".

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 7 з 12	

Тема 4. Суть і принципи наукової методології

Методологія як галузь філософії науки. Методологічні принципи теоретичного аналізу. Функції наукової теорії. Класифікація наукових теорій. Особливості застосування методології в науковому пізнанні й у практичній діяльності. Фільтри в пізнанні.

Тема 5. Теорія науки - сукупність наукових принципів і методів.

Суть методології науки як сукупності теоретичних і методологічних аспектів науки. Чотири рівні методології: 1) найвищий - філософський метод; 2) рівень загальнонаукових принципів і форм досліджень; 3) конкретна наукова методологія; 4) методика і техніка досліджень. Наукова парадигма. Поняття про методику досліджень.

Загальні методи пізнання: емпіричні і теоретичні. Спостереження, експеримент, логічні схеми (метод індукції, дедукції, аналогій). Аналіз і синтез. Повнота, однорідність, порівнянність, точність і достовірність фактів, їх критична оцінка, ранжування. Абстрагування, формалізація, моделювання. Евристичні методи.

Тема 6. Загальні наукові аспекти методології досліджень

Загальна структура дослідної роботи: 1) формування теми наукового дослідження; 2) формування мети і задач дослідження; 3) теоретичні дослідження; 4) експериментальні або емпіричні дослідження; 5) аналіз і оформлення наукового дослідження; 6) впровадження і ефективність наукового дослідження.

Вибір теми дослідження: науковий напрям, проблема, тема, підтеми, питання. Роль наукових організацій у виборі конкретної теми дослідження. Актуальність, новизна, ефективність (теоретичне, практичне значення) теми. Впровадження і апробація теми.

Вибір мети дослідження і формування на її основі конкретних завдань (задач). Первинні знання про тему і збір інформації.

Тема 7. Інформаційна база наукових досліджень

Носії і джерела інформації, їх види. Збирання емпіричної (статистичної та ін.) інформації. Значення сучасних інформаційних засобів (Інтернету та ін.). Методи збирання і первинної обробки інформації.

Теоретичні дослідження. Авторський внесок у розвиток наукової ідеї (власне відношення, вибір наукової бази, уточнення наукових понять, нові ідеї).

Вибір методології дослідження - схеми вирішення завдань.

Експериментальні (прикладні) дослідження: вибір конкретних методів і техніки, інструментів дослідження.

Аналіз і оформлення наукових досліджень. Методи аналізу. Формування висновків і пропозицій. Оцінка ефективності наукового дослідження.

Впровадження дослідження, його апробація. Практичне використання. Винахідницька і конструкторська діяльність. Патентування.

Тема 8. Наукове дослідження і його специфіка в економічній науці

Специфіка об'єкта і предмета соціально-економічного дослідження. Суб'єкт економічного дослідження. Раціональне, об'єктивне, істинне в соціально-економічних науках. Раціональність і раціоналізм в економічній науці. Класична і некласична концепції істини в економічних науках. Характеристики наукового дослідження: об'єктивність, відтворюваність, доказовість, точність.

Модуль 2 «Методологія проведення прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»

Інтегровані вимоги модуля №2:

ЗНАТИ:

- основні теоретичні підходи у дослідженні міжнародних економічних відносин;
- наукові методи дослідження сфери міжнародних економічних відносин.

ВМІТИ:

- використовувати загальні емпіричні і теоретичні та спеціальні методи дослідження у сфері міжнародних економічних відносин.
- здійснювати аналітичну роботу в галузі міжнародних економічних відносин.

Тема 1. Економічна методологія: генезис і структура

Етапи розвитку економічної методології. Основні концептуальні підходи в економічній методології. Основні методологічні погляди на економічну теорію. Пріоритетні напрями сучасної економічної методології. Інтегративна функція методології.

	Система менеджменту якості. • Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2021
	стор. 8 з 12		

Тема 2. Методологія класичної економічної науки

Суть класичної науки. Класичний тип наукової раціональності. Концептуальні принципи раціональності, сформульовані українським філософом С.Кримським. «Економічна соціологія» А.Сміта. Ідея природних прав людини та її роль у формування класичної школи політекономії. Предмет класичної політекономії. Метод класичної економіки.

Тема 3. Методологія неокласичної економіки

Основні риси неокласичної науки. Диференціація наукового знання в економічній науці. Ядро неокласичної економічної. Головні течії неокласичної економічної думки: маржиналізм, інституціоналізм, кейнсіанство, неокласицизм, марксизм, неокласичний синтез. Третя економічна революція Дж.М.Кейнса. Монетаризм та управління економікою за допомогою грошової маси. Неокласичний синтез.

Тема 4. Методологічні принципи постмодернізму в економічній науці

Філософські та методологічні виміри постмодернізму. Постнеокласичний тип наукової раціональності. Особливості постнеокласичної науки. Постнеокласична економічна парадигма. Ознаки постіндустріальної (нової) економіки. П'ять постулатів нової інформаційно-технологічної парадигми М.Кастельса. Засоби й інструменти економічного аналізу на рубежі II та III тисячоліть. Роль теореми Байеса в економічних дослідженнях.

Тема 5. Методологія мікроекономіки

Зміст мікроекономіки. Основні положення мікроекономіки. Чотири підсистеми мікроекономічної системи. Принципи мікроекономічного аналізу: індивідуалізм, раціональність, критерій Парето, принцип рівноваги. Основні методологічні виміри мікроекономіки. Види мікроекономічного моделювання. Роль експерименту в мікроекономіці. Функціональний експеримент. Інструментарій мікроекономічного аналізу. Поняття про досконалу і недосконалу конкуренцію.

Тема 6. Методологія макроекономіки

Основні етапи розвитку макроекономіки. Дж.М.Кейнс про короткотермінові та довготермінові очікування як детермінанти макроекономічного розвитку. Ключові змінні та три стадії макроекономічного аналізу. Методологічна парадигма макроекономіки. Класичний та кейнсіанський підходи до дослідження макроекономіки. Відмінності між неокласичною та пост кейнсіанською методологією загальної рівноваги. Еволюція класичної та кейнсіанської макроекономічної теорії.

Тема 7. Методологія геоелектроніки

Методологічні засади аналізу геоелектронічних процесів. Філософська методологія. Загальнонауковий рівень методології геоелектронічного розвитку. Конкретнонаукова методологія. Технологічна методологія, або технологія прикладних досліджень. Міжнародна політекономія - теоретична основа геоелектронічного розвитку. Економічний націоналізм. Лібералізм. Критицизм. Геоелектронічний підхід у методології дослідження економічних систем. Стратегічний і кон'юнктурний напрями в дослідженні економічних систем.

Тема 8. Методологія трансформаційних процесів в економіці. Методологія економічної політики

Основні методологічні підходи до аналізу трансформаційних процесів. Чотирирівнева структура соціальних змін. Зміст і напрями трансформаційних процесів. Закономірності трансформаційних процесів. Елементи теорії ринкових реформ. Вашингтонський консенсус. Особливості дослідження глобальних трансформацій.

Сутність економічної політики. Основні передумови економічної політики. Еволюція поглядів на економічну політику. Уявлення про національну економіку і національну економічну політику у XIX ст.. Кейнсіанська революція і зміни в теорії економічної політики. Риси сучасної економічної політики. Поняття середовища економічної політики. Три обґрунтування економічної політики: юридичне, економічне (або бізнес-обґрунтування) і політичне. Принципи ефективного управління. Види економічної політики: мікроекономічна і макроекономічна. Сучасна німецька школа економічної політики про види економічної політики та її особливості. Концептуальні межі економічної політики: кейнсіанська держава добробуту та шumpетеріанська конкурентна держава. Методологія міжнародної економічної політики.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 9 з 12	

2.3. Тематичний план

Таблиця 2.1

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Практ... заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ... заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Теоретичні засади методології наукових досліджень»										
		1 семестр				2 семестр				
1.1	Поняття про науку, її суть, мета і завдання	12	2	2	8	-	-	-	-	
1.2	Структура науки: об'єкт, предмет дослідження	6	2	-	4	-	-	-	-	
1.3	Основні категорії науки. Суть і особливості процесу наукового пізнання	12	2	2	8	-	-	-	-	
1.4	Суть і принципи наукової методології	6	2	-	4	-	-	-	-	
1.5	Теорія науки - сукупність наукових принципів і методів	12	2	2	8	-	-	-	-	
1.6	Загальні наукові аспекти методології досліджень	6	2	-	4	-	-	-	-	
1.7	Інформаційна база наукових досліджень	12	2	2	8	-	-	-	-	
1.8	Наукове дослідження і його специфіка в економічній науці	6	2	-	4	-	-	-	-	
1.9	Модульна контрольна робота №1	8	2	-	6	-	-	-	-	
Усього за модулем №1		80	18	8	54	-	-	-	-	
Модуль №2 «Методологія проведення прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»										
2.1	Економічна методологія: генезис і структура	12	2	2	8	-	-	-	-	
2.2	Методологія класичної економічної науки	6	2	-	4	-	-	-	-	
2.3	Методологія неокласичної економіки	12	2	2	8	-	-	-	-	
2.4	Методологічні принципи постмодернізму в економічній науці	6	2	-	4	-	-	-	-	
2.5	Методологія мікроекономіки	12	2	2	8	-	-	-	-	
2.6	Методологія макроекономіки	6	2	-	4	-	-	-	-	
2.7	Методологія геоелектроніки	12	2	2	8	-	-	-	-	
2.8	Методологія трансформаційних процесів в економіці. Методологія економічної політики	6	2	-	4	-	-	-	-	
2.9	Домашнє завдання	8			8					
2.10	Модульна контрольна робота №2	5		1	4					
Усього за модулем № 2		85	16	9	60	-	-	-	-	
Усього за навчальною дисципліною		165	34	17	114					

2.4. Домашнє завдання

Домашнє завдання (ДЗ) виконується у першому семестрі, відповідно до затверджених в установленому порядку методичних рекомендацій, з метою закріплення та поглиблення теоретичних знань та вмінь, набутих студентом у процесі засвоєння всього навчального матеріалу дисципліни в області методології прикладних досліджень міжнародних економічних відносин.

Конкретна мета ДЗ полягає в оволодінні теоретичними і прикладними аспектами наукового способу пізнання світу, методологією і методами проведення економічних досліджень в галузі світової економіки та міжнародних економічних відносин.

Виконання, оформлення та захист ДЗ здійснюється студентом в індивідуальному порядку відповідно до методичних рекомендацій.

Час, потрібний для виконання ДЗ – до 8 годин самостійної роботи.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯНАУ РП 15.01.01 – 01-2021
	стор. 10 з 12		

2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми та доводиться до відома студентів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни застосовуються такі навчальні технології, як: робота в малих групах, семінар-дискусія, презентація, рольова гра тощо.

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Закон України «Про наукову та науково-технічну діяльність». № 1977- XII від 13 грудня 1991 року із змінами та доповненнями.

3.2.2. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – Харків: Право, 2019. – 368 с.

3.2.3. Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. – 2 ге вид., переробл. і доповн. – Харків : Право, 2023. – 488 с.

3.2.4. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Київ. Центр учбової літератури. 2021. - 350 с.

3.2.5. Ладанюк А.П. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / А.П. Ладанюк, Л.О. Власенко, В.Д. Кишенько. – Київ : Видавництво «Ліра-К», 2020. -352 с.

3.2.6. Ладика В.І., Шильман Л.З., Перцевої Ф.В. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Київ. Олді. 2022. 222 с.

3.2.7. Мадяр Р.О. Методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни «Методологія наукових досліджень з міжнародної комерції» (для магістрів). – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. – 61 с.

Допоміжна література

3.2.8. Мілютіна К.Л., Трофімов А.Ю. Психологія сучасного бізнесу : навч. посіб. – Київ : Видавництво «Ліра-К», 2020. – 168 с.

3.2.9. Мітіна С.В. Науково-дослідницька діяльність студентів : навчально-методичні рекомендації до написання курсових та кваліфікаційної роботи. – Київ: Видавництво «Ліра-К», 2020. – 72 с.

3.2.10. Медвідь В.Ю., Данько Ю.І., Коблянська І.І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с.

3.2.11. Самсонов В.В., Сільвестров А.М., Тачиніна О.М. Методологія наукових досліджень та приклади її використання: Навч. посібник. К.: НУХТ, 2022. 385с.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

3.3.1. Світова організація торгівлі: <http://www.wto.org> (англ.);

3.3.2. Сайт ООН: <http://www.un.org/russian/>;

3.3.3. Сайт МВФ: www.imf.org ;

3.3.4. Сайт Світового банку: www.worldbank.org;

3.3.5. Сайт ЮНКТАД: www.unctad.org.

3.3.6. Законодавство України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

3.3.7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>. 3.3.3. knigi.tr200.ru/f.php?f..p=0

3.3.8. Діловодство [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.dilovy.org.ua>.

3.3.9. Радник Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://radnuk.info>.

3.3.10. Вища атестаційна комісія України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://vak.org.ua>. 3.3.5. alleng.ru/edu/philos3.htm

3.3.11. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. 3.3.6. monsimulacres.at.ua/load/12

3.3.12. Електронний каталог Національної парламентської бібліотеки України [Електронний ресурс]: [політемат. база даних містить відом. про вітчизн. та зарубіж. кн., брош., що надходять у фонд НПБ України]. - Електронні дані (803438 записів). - Київ: Нац. парлам. б-ка України, 20022015. - Режим доступу: <http://catalogue.nlu.org.ua/>.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 11 з 12	

- 3.3.13. Український інститут інтелектуальної власності [Електронний ресурс]: [Веб-сайт]. - Електронні дані. - Київ: УІВ, 2017. - Режим доступу: <http://www.uipv.org>.
- 3.3.14. Освітній ресурс - <http://www.alleng.ru/d/manag/man138.htm>
- 3.3.15. Адміністративно-управлінський портал - <http://www.aup.ru/books/>
- 3.3.16. Офіційний інтернет-сайт Держкомстату України - www.ukrstat.gov.
- 3.3.17. Інформаційний портал - <http://www.zipsites.ru/books/>
- 3.3.18. Електронна бібліотека - <http://www.knigka.info/>
- 3.3.19. Електронна бібліотека - http://mirknig.com/knigi/guman_nauki/
- 3.3.20. Інформаційний портал - <http://www.pitbooks.ru/>
- 3.3.21. <https://www.coursera.org/learn/r-programming/>
- 3.3.22. <http://prometheus.org.ua/dataanalysis/>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕН-ТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ.

4.1. Методи контролю та схема нарахування балів. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мак кількість балів		Вид навчальної роботи	Мак кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1 семестр					
Модуль № 1 «Теоретичні засади методології наукових досліджень»			Модуль № 2 «Методологія проведення прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»		
Вид навчальної роботи	бали	бали	Вид навчальної роботи	бали	бали
Робота на практичному занятті (5 б. х 4)	20	-	Робота на практичному занятті (5 б. х 4)	20	-
Виступ на практичному занятті з презентацією на задану тему	10	-	Виконання домашнього завдання	10	-
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>18 балів</i>	-	<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №2 студент має набрати не менше</i>	<i>18 балів</i>	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	10	-	Виконання модульної контрольної роботи №2	10	-
Усього за модулем №1	40	-	Усього за модулем № 2	40	-
Семестровий екзамен				20	-
Усього за дисципліною				100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та екзаменаційної рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента, наприклад, так: *92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е* тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 15.01.01 – 01-2021
		стор. 12 з 12	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	0302	10.01.22	Григорів Микола	[Підпис]	
2	15.01.01	10.01.22	Савишченко Т.В.	[Підпис]	

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1.	Руменцев А.П.	30.08.2022	[Підпис]	докум. є актуальним для планів 2022
2	Руменцев А.Ю.	30.08.2023	[Підпис]	документ є актуальним для планів 2023

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внісла	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			
1	--	--	ст. 10	ст. 10	[Підпис]	30.08.2022	01.09.2023

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				

ВИТЯГ

З протоколу № 13 засідання кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу від 30 серпня 2023 р.

СЛУХАЛИ:

Про дійсність затвердженої робочої програм навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин» індекси НМ – 17 – 292-1/21 – 2.1.1, НМ – 17 – 292-2/21 – 2.1.1, НМ – 17 – 292-3/21 – 2.1.1, затвердженої 10.01.2022 р., для відповідної навчальної дисципліни навчальних планів № НМ - 17 - 292 - 1/21, НМ - 17 - 292 - 2/21, НМ - 17 - 292 - 3/21 та робочих навчальних планів РМ - 17 - 292 - 1/22, РМ - 17 - 292 - 2/22, РМ - 17 - 292 - 3/22 підготовки фахівців ОС «Магістр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини», освітньо-професійних програм «Міжнародні економічні відносини», «Міжнародне регулювання економічних відносин» та «Міжнародний бізнес».

УХВАЛИЛИ:

Вважати затверджену робочу програми навчальної дисципліни «Методологія прикладних досліджень у сфері міжнародних економічних відносин» навчальних планів № НМ - 17 - 292 - 1/21, НМ - 17 - 292 - 2/21, НМ - 17 - 292 - 3/21 та робочих навчальних планів РМ - 17 - 292 - 1/21, РМ - 17 - 292 - 2/21, РМ - 17 - 292 - 3/21, індекси НМ – 17 – 292-1/21 – 2.1.1, НМ – 17 – 292-2/21 – 2.1.1, НМ – 17 – 292-3/21 – 2.1.1, затвердженої 10.01.2022 р., підготовки фахівців ОС «Магістр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини», освітньо-професійної програми «Міжнародне регулювання економічних відносин» та освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес» дійсними для відповідної навчальної дисципліни робочих навчальних планів РМ - 17 - 292 - 1/23 та РМ - 17 - 292 - 3/23 підготовки фахівців ОС «Магістр» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» та освітньо-професійної програми «Міжнародний бізнес».

Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин і бізнесу ФМВ НАУ

Леся ПОБОЧЕНКО

Секретар кафедри

Інна НАБОК